

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת בא

אור

העוצמה שיש לדיבורו של אדם

שמות פרק יג (ט) והיה לה לאות עליון וכליך וכליך בין עיניך למען תהיה תורת יקוק בפיך כי ביד וזוהי
הוצאת יקוק ממצרים: (טז) והיה לאות עליון וכליך וכליך בין עיניך כי בוזק יד הוצאתו יקוק ממצרים:
שאלות:

א { עלינו להבין כיצד על ידי והיה לה לאות על ידך וכי זוכה האדם למען תהיה תורת השם בפיך?
השקפת עולם:

הנה בדרך כלל תפיסת העולם אצל בני אדם שאינם מעריכים את כוח הדיבור מה משמעותו ומה פעולתו ואינם מייחסים חשיבות מספקת לדיבור, בהיות ועדיין אינו מעשה, כך שאין כל כך משמעות לדיבור אצל בני אדם, ולכך האדם מזלזל בדיבורו ולא נותן את דעתו מספיק על דבריו, ופעמים רבות יכול האדם לשקר ולהבטיח ולא לקיים ואין משמעות וערך למילה שנותן לחברו כל עוד לא עשה מעשה, ורק בני אדם מיוחדים אשר שמם הטוב הולך לפנייהם עומדים בדיבורם עד שמתפרסם שאצל אותו אדם מילה זה מילה בהיותו עומד בדיבורו, ואין הדברים אמורים רק לעניין אמת או שקר וכן פגיעה או תהילה לזולת שבזה מובן מאליו שיש השפעה מיידית על הזולת והגם שבזה יש אשר חושבים על דיבורם, אך על סתם דבורים שאדם מדבר אינו מייחס כלל חשיבות, כאשר אנו עדים על מקרים רבים כיצד ישנם פליטות פה המעוררים סערה אחר דבריהם מחוסר תשומת לב למוצא פיהם, כגון כעת פורסם כתב ראשי מגרמניה שאמר שבכדי להתגבר על בעיית תופעת הנשיא טראמפ זה רק חיסול רח"ל, כמה אמירה מסכנה זו להפיץ כך בתקשורת וכמה חוסר אחריות מהשלכה של דיבור אומלל כזה, אולם תורתנו הקדושה מלמדת אותנו עד כמה יש חשיבות לדיבורו של האדם ומה כוח האדם לפעול בדיבורו ואינו דבר של מה בכך שאפשר לזלזל בו, אלא האדם בכוח דיבורו יכול לחולל מהפכות ופועל רבות עד אין ערוך, ולא רק צדיק גוזר והקב"ה מקיים שבזה כל אדם מבין ערכה של כל מילה שיוצאת מפי הצדיק, אלא כל אדם מעם ישראל בכל דרגה שהוא ניתן לו כוח מיוחד לדיבורו, ולכן חובת האדם לתת את דעתו על דיבורו ולייקרו מאוד ולשקול בפלס כל מילה ודיבור שיוצא מפיו כאשר נבאר בפרשתנו.

דברי הגר"ח וולאזין בנפש החיים מהו סוד כוח הדיבור:

ונקדים את דבריו החשובים של הגר"ח וולאזין זצ"ל בספרו נפש החיים שער א פרק יג **מהו סוד כחו של הדיבור שהוא יותר מן המעשה**, וז"ל וכן בענין ההתעוררות שלמעלה על ידי בחינת הדבור **אמר עמוס הנביא עליו השלום [ד-יג] כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שיחו**. כי אמרו בזוהר [לך לך פ"ו ע"ב. ויחי רל"ד ע"ב. ורמ"ט ע"א. יתרו פ' ע"א. תזריע נ" ע"ב. שלח קס"א ע"א. ובא"ז ריש דף רצ"ג. ובזוהר חדש שיר השירים נ"ה ע"ד] שלשון הגדה שייך על רזא דמלתא.

הזהיר כאן את האדם מחמת היותו עתה בזה העולם השפל שאינו רואה ומשיג הבנין או ההריסה חס ושלום הנעשה למעלה בהעולמות מכל דבור ודבור שלו, ויכול להעלות על דעתו חס ושלום לומר במה נחשב דבור ושיחה קלה שתפעל שום פעולה וענין בעולם, אבל ידע נאמנה שכל דבור ושיחה קלה שלו לכל אשר יבטא בשפתו לא אתאביד ואינו הולך לבטלה חס ושלום. וכמ"ש בסבא זח"ב ק' ע"ב אפילו הבל דפומא אתר ודוכתא אית ליה וקודשא בריך הוא עביד מיניה מה דעביד, ואפילו מלה דבר נש ואפילו קלא לא הוי בריקניא ואתר ודוכתא אית להו לכולא [אפילו הבל פה מקום ומעמד יש לו והקדוש ברוך הוא עושה ממנו מה שעושה, ואפילו מלה של אדם ואפילו קול אינם לריק ומקום ומעמד יש להם לכולם] ובפרשת מצורע נ"ה א' כל מלה ומלה דאפיק בר נש מפומיה, סלקא לעילא ובקעא רקיעין ועאלת לאתר דעאלת [כל מלה ומלה שהאדם מוציא מפיו עולה למעלה ובוקעת רקיעים ונכנסת למקום שנכנסת וכו'] ובריש פרשת נשא דההוא מלה דאפיק בר נש מפומיה סלקא ובקעא רקיעין וקיימא באתר דקיימא, [המלה ההיא שהאדם הוציא מפיו עולה ובוקעת רקיעים ועומדת במקום שעומדת וכו']. שכלל הוצא מפיו יעשה למעלה, ומעורר כח עליון, הן בדבור טוב מוסיף כח בכחות הקדושים כמו שכתוב ישעיהו פרק נא (טז) **וְאֲשֵׁים דְּבָרִי בְּפִיךָ וּבְצֶל יְדֵי כְּסִיִּיךָ לְנִטְעַ שְׁמַיִם וְלִיִּסְד אֶרֶץ וכו'.**

ובזוהר אמור ק"ה ע"א דלית לך מלה ומלה כו' ומאן דאפיק מלה קדישא מפומיה מלה דאורייתא אתעביד מניה קלא וסליק לעילא ואתערו קדושי מלכא עלאה ומתעטרין ברישיה, וכדין אשתכח חדותא לעילא ותתא כי אין לך מלה ומלה וכו' [ומי שמוציא דבור קדוש מפיו דבור של תורה נעשה ממנו קול ועולה למעלה ומתעוררים קדושי מלך העליון ומתעטרים בראשו ואז נמצא שמחה למעלה ולמטה], ועיין באורך בפרשת ויקהל ר"יז א' נוראות נפלאות ענין הדבור של מלין קדישין דאורייתא שכל עלמין נהירין מחדותא ושמחות וגיל תבאנה בהיכלין קדישין עלאין ומעטרין להו בעטרין קדישין. ועיין בפרשת קדושים פ"ה סוף ע"א. וכן מבואר במקומות רבות בתיקונים שמכל דבור וקול והבל דאורייתא או דצלותא נבראים כמה מלאכים קדושים.

ובהיפך בדבור אשר לא טוב חס ושלום הוא בונה רקיעים ועולמות של שוא לס"מ ר"ל [עי' זח"א ע"א] וגורם חס ושלום הריסת וחורבן העולמות סדרי המרכבה הקדושה הנוגעים לשרש הדבור. ועיין זוהר צו ל"א ב' דהא לית לך טב וביש כו' ואוי להם לבריות שרואות ואינן יודעות מה הם רואות, כי אין לך דבור שאין לו מקום כי עוף השמים

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

יוליך את הקול [קהלת י-כ]. וכמה אלפי מארי דגדפי דאחדין לה וסלקין לה למארי דמדין ודיינין לה, [וכמה אלפים בעלי כנפים שאוחזים בה ומעלים אותה לבעלי הדין ביי"ד של מעלה ודנין אותה] הן לטוב או להיפך חס ושלום כמ"ש בזוהר לך לך צ"ב ע"א ובפרשת קדושים הני"ל, ולית לך מלה ומלה וכו' וכמה קסטורין מתחברין עמיה דההוא קלא עד דסלקא ואתער אתר דתהומא רבה כו' וכמה מתערין עליה דההוא בר נש ווי למאן דאפיק מלה בישא מפומיה [וכמה מלאכי חבלה מתחברין עם אותו הקול עד שעולה ונתעורר המקום של תהום רבה וכו' וכמה מתעוררים על האדם ההוא אוי למי שמוציא דבור רע מפיו עיין שם]. וכתיב קהלת ה-ה למה יקצוף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך. **ואמרו ערכין טו ע"א גדול האומר בפיו מן העושה מעשה כו' ואמרו ז"ל סנהדרין צ"ב ע"א כל המחליף בדבורו כאילו עובד עבודה זרה**. זהו שכתוב עמוס ד-יג ומגיד לאדם מה שיחור רצה לומר שבעת עמוד האדם לתת דין וחשבון לפניו יתברך אז הוא יתברך מגיד לו הסוד רוא דמלתא מה שגרם שיחור למעלה בעולמות העליונים כמו שנתבאר לעיל שלשון הגדה פירושו רוא דמלתא עכ"ל: ועוד עיין בדברי רבינו בחיי פרשת ויגש בפתיחה על כוח הדיבור.

ביאור הפסוק בעמוס:

ועד כמה גדול כוח הדבור רואים מעמוס ד יג שם מובא הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שיחור. ההרים לעינינו גבוהים רמים וכבדים, והרוח קל הוא מאד אינך יכול למשש אותו ביד, ואעפ"כ יש לך רוח אשר משבר הרים ומפרק סלעים, רואים אנו מכאן מה זה רוחניות שאדרבה כל מה שהדבר רוחני ביותר כחו גדול ביותר, ומגיד לאדם מה שיחור דבר זה מלמדנו מה גדול כחו של אדם בדיבורו כי בשיחתו שהוא הרוח ממלא יכול לשבר הרים ולפרק סלעים.

קדושת התפילין וכיצד זוכה שתורת השם בפיו:

והנה בפרשתנו מבואר אחת מתרי"ג מצות התורה והיא הנחת תפילין שהתורה מצוה בנימוק לזכירת יציאת מצרים, ומתנאי המצוה ההכרחיים שבכדי שהתפילין יהיו כשרים דוקא כאשר עיבדו את הקלף לשם קדושת תפילין וכן נכתב לשם קדושת תפילין, אחרת אם אמנם נכתבו הפרשיות שצריך לכתוב בתפילין אך לא נעשה לשם קדושת תפילין הרי הן פסולות ואינו מקיים בהן מצוה והמברך עליהן ברכתו לבטלה, למרות שנכתבו הכי יפה ובדיוק כמו כל תפילין אין בהן שום קדושה ופסולים, אפילו שאין הדבר ניכר לעינו של האדם ואינו מבדיל בין תפילין שנכתבו לשם קדושת תפילין או לא, למרות זאת כיון שזו אמירה שהסופר צריך לאומרה בשעת הכתיבה ואינה מוטבעת בתפילין ואין לה שום היכר אך היא מעכבת ומשפיעה על קדושת התפילין וכשרותם ובלעדיה אין ערך לאותם תפילין. **מכאן אנחנו למדים** עד כמה כוחו של כל אדם מישראל להשפיע בפיו ולהפוך עור של בהמה לקדוש וטהור ובלעדי פיו של האדם נשאר בגדר עור של בהמה, בהיות והקב"ה נתן כוח לאדם לפעול בפיו ולחולל מהפכה לטוב ולרע ח"ו, וכוח זה הוא בכל דבר יכול האדם להפך דברים גשמיים לרוחניים ולקדש את נשמתו בהן. אחר הדברים האלה אין פלא כיצד על ידי שמקיים אדם מצוות תפילין זוכה שתורת השם בפיו, הכוונה בזה כאשר האדם יניח תפילין שנכתבו בקדושה כהלכה יש בכוחן להשפיע ולהחיל על האדם קדושה ולתת בליבו אהבת התורה.

כל אדם מישראל בכל דרגה מחולל מהפך בפיו:

לאור האמור מתבאר כי לא רק צדיקים גדולים בכוחן לחולל מהפך בדיבורו לטוב ולרע אלא כל אדם מישראל בכל דרגה שהוא הקב"ה נתן כוח בדיבורו לחולל מהפך אפילו בימינו לדוגמה אדם אומר לאשה הרי את מקודשת הופכת להיות מותרת לו ואסורה על כל העולם בדיבורו למרות שרגע לפני היית מותרת לכל אדם, וכן אדם שמקדיש דבר הופך בפיו את החפץ לקדוש שאסור ליהנות ממנו, או נודר לאסור איזה חפץ עליו הופך הדבר לאיסור, לעומת זה גוי אין בכוח דביבורו לפעול דבר ואם מקדש אשה אינם קידושין כמבואר **במסכת יבמות דף טז ע"ב** אמר רב יהודה א"ר אסי עובד כוכבים שקידש בזמן הזה חוששין לקדושין, שמא מעשרת השבטים הוא. וכך גם נדרו אינו נדר והקדשו אינו הקדש ללמדנו שאצל היהודי הקב"ה נתן כוח בדיבורו להשפיע ולחולל מהפך גם בדברים גשמיים ולהפכם לקדושים. וכך הדבר בכל נושא יכול האדם להחיל עליו קדושה כאשר נספר להלן כמה מעשיות המעידים על כך.

דברי רשב"י באבות שולחן בלי דברי תורה:

ובזה נבין את דברי רשב"י במשנה מסכת אבות פרק ג משנה ג רבי שמעון אומר שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו מזבחי מתים שנאמר (ישעיה כ"ח) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו משלחנו של מקום ברוך הוא שנאמר (יחזקאל מ"א) וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' ע"כ: **ויש לשאול** ולהבין מה עניין שעל ידי הדברי תורה נחשב שולחן המקום ובלי דברי תורה נחשב שולחן של קיא צואה? אולם עניין הדבר שכאשר האדם מדבר דברי תורה בשולחן מקדש את מאכלו ונהפך כקרוב לפני ה' ואילו בלי דברי תורה שהאדם אוכל רק להנאת גופו בלבד ולא מערב בזה עבודת השי"ת הרי סוף האוכל להיפך לצואה וכבר מזמן אכילתו יודעים ששולחנו הוא רק למלא קיא וצואה.

תבלין של שבת:

ויותר מכך עד כמה בכוח פיו נותן טעם במאכל כמסופר במסכת שבת דף קיט ע"א אמר לו קיסר לרבי יהושע בן חנניא מפני מה תבשיל של שבת ריחו נודף? אמר לו תבלין אחד יש לנו, ושבת שמו, שאנו מטילין לתוכו וריחו נודף. אמר לו תן לנו הימנו אמר לו כל המשמר את השבת - מועיל לו, ושאינו משמר את השבת אינו מועיל לו.

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החדש" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

מבואר בגמרא שהאוכל של שבת יש לו טעם וריח מיוחד וזה בזכות השבת בהיות ומי ששומר שבת מכין את האוכל ואמר בפיו שמכין לכבוד שבת האוכל שורה עליו קדושה מיוחדת של השבת וזה התבלין של שבת, ולכן צדיקים ואנשי מעשה אומרים על כל מעשה שעושים לצורכי שבת שזה לכבוד שבת קודש ובוזה משרים קדושה על מאכלם.

מעשה שהיה עם רבי אלימלך מליזנסק:

מסופר בספר מעשיהם של צדיקים על רבי אלעזר בנו של רבי אלימלך מליזנסק שבקטנותו היה מאוד שובב וכבר התקרב לגיל הבר המצוה ולא ניכר בו סימני גדלות והיו מעירים על כך לאביו, והשיב כי תמתינו ותראו מה יהיה אחרי הבר מצוה, הזמין רבי אלימלך את החייט לביתו וביקש ממנו כי הוא רוצה להזמין את החליפה לחתן הבר מצוה אך בתנאי שהוא יהיה נוכח בכל שלבי תפירת החליפה, וגם ביקש מהחייט שבזמן שהוא תופר את החליפה יכוון שהבגד יהיה לכבוד הקב"ה, ואכן כאשר התחיל לגזור את הבד אמר שעושה כן לכבוד הקב"ה, כאשר הגיע לכתפיים אמר לו לומר שהוא תופר את הכתפיים עבור רבי אלעזר שיניע כתפיו רק לכבוד הקב"ה, כאשר הגיע לשרוולים ביקשו לומר שהוא תופר השרוולים לכבוד רבי אלעזר שיוכל להגביה ידיו רק לכבוד הקב"ה, וכך היה אומר בכל חלק מהבגד עד שכולו נעשה שישמש לכבוד הקב"ה, בהגיע יום הבר מצוה ולבש חתן הבר מצוה את אותה חליפה תיכף שרתה עליו קדושה ורוח אחרת מפעמת בו ומאותו רגע הלך ונתעלה עד היותו גדול בישראל.

מעשה עם הבן של רבי מיכל מזלוטשוב:

מסופר בספר מעשיהם של צדיקים על רבי זאב מזבאריש בנו של רבי מיכל מזלוטשוב אשר בימי ילדותו לא ניכר בו עד הבר מצוה שום שינוי מיתר חבריו בני גילו, אולם כאשר הגיע לבר מצוה חלה תפנית חדה ועלה ונתעלה עד היותו אחד מצדיקי הדורות, ומעשה שהיה אביו בראותו את בנו כך התכוון לבר מצוה והזמין תפילין עבור חתן הבר מצוה, אך ביקש מהסופר שבתחילה יביא לו את בתי התפילין פתוחות לפני שמכניס את הפרשיות, ואכן הסופר הביאם אליו, ואז רבי מיכל מזלוטשוב התחיל לבכות בדמעות שליש על התפילין של בנו שעתיד לקיים בהן את מצות תפילין וביקש שיתקדשו וישפיעו עליו לטובה, עד שמרוב בכייתו ירדו דמעות רבות ומילא בהן את בתי התפילין, לאחר מכן הניח הבתים בשמש שיתייבשו מהדמעות ורק אח"כ העבירם לסופר להכניס את הפרשיות, ובהגיע יום הבר מצוה והבן הניח התפילין התחולל מהפך רוחני פנימי אצל הבן ועלה ונתעלה עד היותו מצדיקי הדור.

מעשה שהיה בארה"ב:

ולא רק לטובה הדבר משפיע אלא ח"ו גם לרעה והנה בהיותי מעורר בארה"ב על זהירות ברכישת חפצי סת"ם כיון שיש הרבה בעיות ורבים עוסקים בכתובות סת"ם ולא יודעים את ההלכות, בתוך כך נפגשתי עם הר' דוד גרינפלד ראש משמרת סת"ם של ארה"ב במשרדו בבורפורק בשדרה השש עשרה ושוחחתי על הבעיות ועל הצרות שהדברים גורמים, ואז סיפר לי מעשה שהיה איתו שהיה אבא אחד שהכניס בנו לבר מצוה כמובן רכש לו תפילין, ופתאום התחולל דבר מוזר מאוד שהבן אשר היה תלמיד חלק בתלמוד תורה ותמיד למד והתפלל בחשק והצלח בלימודיו חל מפנה קצוני לקצה השני שאינו רוצה ללמוד ולא להתפלל ולא לברך, עשו בדיקות התייעצו והלכו לצדיקים ולא מצאו פיתרון לבעיה, הגיעו למשמרת סת"ם לר' גרינפלד והציע להם לבדוק התפילין, אך האבא טען כי מדובר בתפילין חדשות מהודרות ומה הטעם לבדוק, אולם התעקש איתם לבדוק ואכן נמצאו פסולים, כמובן החליפו ועשו תפילין מהודרות ואכן ראה זה פלא שתיכף שהניח הבן את התפילין חזר לו כל החשק כבתחילה וביתר שאת ועוז.

מוסר השכל:

נמצינו למדים כמה כוחו של האדם בדיבורו לפעול בעוליונים ובתחתונים כאשר ענינו רואות היום עד כמה כל פליטת פה יכולה לחולל מהפך שנאה ומחלוקת או להיפך להטיב ולהשפיע לטובה, אך מלבד הרובד החיצוני בהשפעת הדיבור יש בכוחו הפנימי להפך עור בהמה לקדוש עד אשר עומדים בפניו ומנשקים אותו כגון הספר תורה שכל קדושתו תלוי בפיו של האדם, וכך הדבר פועל בעולמות העליונים כמ"ש הנפש החיים בשם הזוהר, ואכן בכוח האדם לקדש בפיו את כל מעשיו חפציו ואכילתו, ולכן כל הרוצה לזכות לעצמו וליוצאי חלציו לגדלם לתורה ויראת שמים ישתדל שבכל מעשה שעושה עבור עצמו או בניו לומר שהם לכבוד הקב"ה בכדי לעשות רצונו, והאמא כאשר תבשל את האוכל תאמר שעושה כן לכבוד הקב"ה בכדי שבני ביתה יאכלו ויהיה להם כוח לעשות רצון השי"ת, וכן בבגדיו וכן בכליו ועל ידי זה הכל מתקדש ומושפע מכוח פיו של האדם ומשפיע על מעשיו וזוכה לכל הטוב הגנוז לצדיקים אמן.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך

בידידות ואהבה
מרדכי מלכא